

Förslag till Verksamhetsplan för Svenska Barnmorskeförbundet för åren 2016-2017

Förbundsstämman är högsta beslutande organ för Svenska Barnmorskeförbundet (SBF) och beslutar därmed om förbundets verksamhet. Förslag till verksamhetsplanen för åren 2016-2017 som läggs fram av sittande styrelse, anger en övergripande inriktning med syfte att definiera de strategiskt viktigaste områdena för arbetet inom förbundet. Förbundsstyrelsen har därefter till uppgift att efter diskussion och beslut på förbundsstämmans,, upprätta en aktivitetsplan för varje år som beskriver vad och på vilket sätt förbundet ska arbeta inom de olika områdena som angivits. Inriktningen anger arbetet med de mest prioriterade frågorna, men förbundet kommer därutöver också att arbeta med ett stort antal andra frågor som aktualiseras under den kommande verksamhetsperioden. När förbundsstyrelsen fastställt aktivitetsplanen skickas den till lokalföreningarna/sällskapen.

Svenska Barnmorskeförbundet har som yrkesorganisation ett stort och viktigt inflytande i frågor som rör kvinnors och barns vård och hälsa hos landsting, vårdgivare, myndigheter, andra professionella och ideella organisationer, i media, och inte minst bland allmänheten. För att upprätthålla och utveckla detta inflytande måste det strategiska och operativa arbetet inom förbundet koncentreras politiskt kring aktuella frågor som rör kvinnors och barns villkor i samhället samt deras hälsa och tillgång till god vård på lika villkor. Det arbete som barnmorskor bedriver och de möjligheter yrkesgruppen har då det gäller att ytterligare bidra till kvinnors och barns hälsa måste framhållas, samtidigt som barnmorskors verksamhet och ansvar måste utvecklas. Vidare måste återväxten inom yrket säkras. Målet är att vården ska vara av god kvalitet, medicinskt säker, tillgänglig och utförd på rätt nivå.

Vi kommer i detta förslag till verksamhetsplan för de två kommande åren nämna tio områden där förbundets bör arbeta strategiskt. Områdena presenteras utan inbördes prioritet i alfabetisk ordning.

Förbundets mest prioriterade områden:

Arbete med att stärka barnmorskeprofessionen

Allt arbete som nedan beskrivs bidrar till att stärka barnmorskeprofessionen. Yrkesrollen stärks framförallt genom att förbundet och dess medlemmar tar en aktiv del av och låter sig höras i samhällsdebatten, är med och utvecklar en modern och god barnmorskeutbildning samt att verkar för att forskning inom barnmorskeprofessionen stärks, implementeras och kommuniceras till medlemmar andra intresseorganisationer och beslutsfattare. En annan strategi för att utveckla barnmorskans roll sker i samarbetet med andra professionella och ideella organisationer liksom i deltagandet som experter i olika utredningar. Detta är ett kontinuerligt arbete som alltid måste fortgå i en professionell yrkesorganisation. Det arbete som omfattar barnmorskans verksamhetsfält kommuniceras i förbundets vetenskapliga tidskrift "Sexual & Reproductive Health Care, i medlemstidningen Jordmodern, på förbundets hemsida samt på förbundets konferenser.

För nyutbildade barnmorskor kan arbetsmiljön och krav från omvärlden kännas extra stressande. Särskilt för dessa kan Barnmorskeförbundet utgöra ett stöd i anpassningen till barnmorskeyrket. Nyutbildade barnmorskor bör därför särskilt uppmärksammas den kommande verksamhetsperioden. Ett nätverk för nyutbildade kollegor som är medlemmar i förbundet bör startas. En årlig endags konferens som riktar sig till nyutbildade barnmorskor, "Ett år i yrket" kan vara ett sätt att engagera och stötta nyutbildade kollegor. Förbundet bör under den kommande verksamhetsperioden testa och utvärdera en typ av nationell konferens/möte av detta slag.

Barnmorskeförbundet bör också verka för att tydliga kompetensstegar finns inom alla specialområden där barnmorskor verkar. Extra fokus bör ligga på att tillvara ta den erfarna barnmorskans kunskaper och hur dessa bidrar till en god och säker vård.

Barnmorskans arbete med livsstilsfrågor

Barnmorskor har ett viktigt uppdrag då det gäller livsstilsfrågor. Detta arbete omfattar framförallt kvinnor som väntar barn men också de unga som vi möter på ungdomsmottagningar och i andra verksamheter. Det projekt förbundet arbetat med som fokuserat på Goda levnadsvanor under graviditet är nu avslutat men arbetet kommer sannolikt med uppdrag från regeringen övergå till ett fokus på hälsa vid kroniska sjukdomar. Svenska Barnmorskeförbundet bör engagera sig även i detta arbete. Detta uppdrag innefattar även att arbeta aktivt med så kallad "preconception care" och barnmorskans roll inom detta område.

Barnmorskans kompetensområde

Barnmorskans ansvarsområde har sedan 1711 varit reglerat i vårt land. År 1819 kom ett reglemente som föreskrev att barnmorskeutbildningen skulle vara 6 månader lång och att endast examinerade barnmorskor ägde rätt att ansvara för förlossningar. År 1953 har utbildningen successivt förlängts och nu stadgas att barnmorskeutbildningen ska vila på en 2,5 år lång sjuksköterskeutbildning och därefter bestå av 1,5 års utbildning i barnmorskeyrket. Det barnmorskereglemente som fanns fram till 1993 ersattes av Kompetensbeskrivning för Barnmorskor 1995 och reviderades i en ny skrivning 2006. Socialstyrelsen har från 2015 inte längre ansvar för kompetensbeskrivningar utan ansvaret ligger numera på yrkesorganisationerna. Förbundet måste under den kommande verksamhetsperioden föra en diskussion kring ansvaret för en beskrivning av barnmorskors kompetens och yrkesansvar samt om detta bör ligga på myndighet eller yrkesorganisationerna. Läkarsällskapet ansvarar för sin egen kompetensbeskrivning, liksom fysioterapeuter och flera andra yrkesgrupper gör. Om förbundet anser att frågan ska ligga hos en myndighet eller hos förbundet själva bör utredas och leda till att styrelsen lägger fram en proposition vid förbundsstämman 2017. Fram tills detta beslut tas kommer beskrivningen av barnmorskans kompetens från 2006 gälla.

Barnmorskans roll inom gynekologin

Barnmorskans arbete och specialistkunskap inom den gynekologiska vården bör stärkas och utvecklas. Detta gäller sexuellt överförbara sjukdomar som HPV-vaccination, screening verksamhet, abortvård, preventivmedelsrådgivning, ART (assisterad reproduktiv teknik), ultraljuds diagnostik och gynekologisk öppen och slutenvård. Kunskap kring klimakterium och den äldre kvinnans sexuella hälsa är ett område där barnmorskans kompetens kan användas. Förbundet bör genom olika aktiviteter riktat till beslutsfattare och myndigheter sätta fokus på barnmorskans möjligheter att bidra och utveckla dessa verksamhetsområden.

Internationellt arbete

Förbundet arbetar sedan många år aktivt med internationella frågor. De kommande åren bör förbundets engagemang i det Nordiska samarbetet inom NJF (Nordisk Jordemor Förbund), i europeiska samarbetet European Midwifery Association (EMA), fortsätta. Svenska Barnmorskeförbundet är ett av medlemsländerna inom International Confederation of

Midwives (ICM). Svenska Barnmorskeförbundets ordförande fram till förbundsmötet 2015 innehar fram till 2017 en plats i ICM:s styrelse som representant för medlemsländer i norra Europa. Genom detta uppdrag kommer det Svenska Barnmorskeförbundet involveras än mer i ICM:s arbete och organisation även de kommande åren.

Förbundet ska också fortsättningsvis stödja systerorganisationer genom deltagande i olika internationella projekt och nätverksträffar.

Internationella rådet har sedan dess start saknat riktlinjer för hur arbetet i det Internationella rådet ska utformas. Det finns ett stort behov av ett dokument där Svenska Barnmorskeförbundets policy för arbete med internationella frågor beskrivs.

Lika vård på lika villkor

Barnmorskeprofessionens etiska kod vilar på en grund att alla kvinnor i världen är personer med fullständiga mänskliga rättigheter. Den etiska koden söker rättvisa för alla människor och jämlikhet när det gäller tillgång till hälsovård, baseras på ömsesidig respekt och tillit, samt tar hänsyn till varje människas egna värde.

Att alla människor har rätt till vård på lika villkor är ett professionellt förhållningssätt som ligger till grund för hur barnmorskor ska agera i sin yrkesutövning. Ännu idag diskrimineras människor i vården i Sverige idag på grund av utbildning, etnicitet, sexuell läggning och kön. Barnmorskeförbundet ska aktivt även fortsättningsvis arbeta för att grundläggande mänskliga rättigheter tillämpas i vården och aktivt medverka till att motverka diskriminering. Detta utförs bland annat genom ett samarbete med RFSU och organisationen Vård på lika villkor. SBF arbetar i dagsläget med att ta fram ett 10 punktsprogram för ojämlik vård i Sverige som ska ligga till underlag för framtida insatser under verksamhetsåren 2016-2017.

Medikalisering av vården och befrämjande av olika vårdmodeller

I takt med att patientsäkerhetsarbetet intensifieras har röster höjts som varnar för att detta arbete kan medföra en oönskad och negativ medikalisering av förlossningsvården. Det är en viktig förbundsfråga att patientsäkerhetsarbete och nationella riktlinjer som kommer också tar hänsyn till det normala förlopp som förlossningen många gånger är och att medvetenheten om att onödiga interventioner kan vara skadliga för mamma och barn.

I vårt land finns inte många vårdmodeller att välja mellan under graviditet, förlossning och eftervård. I de flesta regioner i landet erbjuds endast vård på fullskaliga förlossningskliniker.

Förbundsstämma 2015/ Förslag till verksamhetsplan

Endast i några få regioner finns möjlighet att få hemförlossning ersatt med offentliga medel. I de regelböcker som skrivs vid auktorisation av förlossningskliniker krävs en nivå då det gäller säkerhet som omöjliggör förlossning utanför större akutsjukhus. Denna fråga måste förbundet engageras i de kommande åren. Ska vi skapa möjlighet för andra vårdmodeller än vård på fullskaliga stora förlossningskliniker i framtiden? Hur ställer vi oss som yrkesorganisation till vård på kliniker som inte har tillgång till högspecialiserad vård som anestesi och intensivvård i samband med förlossning? Bör förbundet ha en policy vad gäller hemförlossningar? Vården efter förlossning, är det bra att den sker på sjukhus eller finns det fördelar med att vården sker i hemmet? Hur kan vi ge stöd till framtida kliniker som vill integrera hela vårdkedjan, graviditet, förlossning och eftervård i en och samma verksamhet. Detta är exempel på frågor som bör diskuteras inom förbundet och uttryckas i policydokument som förbundet bör lägga fram vid förbundsstämman 2017.

Nationella riktlinjer inom hälso- och sjukvården

Behovet av nationella riktlinjer blir allt större inom alla specialiteter inom hälso- och sjukvården. I takt med att människor i allt större utsträckning söker information ökar behovet av en gemensam hållning till innehåll och utförande av vården. Detta gäller inom hela vårt specialitetsområde. Förbundet måste därför även den kommande verksamhetsperioden aktivt fortsätta arbeta med denna fråga. Detta arbete sker framförallt/ofta genom ett samarbete med Socialstyrelsen.

Patientsäkerhetsarbete

Sjukvården har i dag alltmera placerat patientsäkerheten med dess olika aspekter i fokus. Den har i sig blivit en utvecklingskraft. Tidigare misstag utgör ett självklart incitament för att förbättra säkerheten – med erfarenheten som bas förändras både metoder och sjukvårdens organisation. Ett exempel på ett patientsäkerhetsarbete som pågått är de professionella organisationernas gemensamma arbete för att förbättra säkerheten inom förlossningsvården. Detta projekt har bedrivs med ekonomiskt och administrativt stöd från Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF). Projektet har sedan ett år övergått i FAS 2 där fokus nu också finns på den födande kvinnan med särskilt arbete för att förhindra, diagnostisera och behandla bäckenbottenskador i samband med förlossning. Förbundet måste även fortsättningsvis aktivt delta och initiera patientsäkerhetsarbete tillsammans med andra yrkesorganisationer i vården.

Sjukhusburna infektioner som MRSA kommer att bli ett allt större problem i sjukvården och ett område där patientsäkerhetsarbetet måste intensifieras.

Frågan om patientsäkerhet när det gäller IT baserade patientjournaler bör uppmärksammas.

SBF bör aktivt medverka till att olika barnmorskeledda utvecklingsprojekt med goda resultat förmedlas till medlemmar och att öka det nationella kunskapsutbytet inom kåren. Dessa kunskaper bör även utgöra en del av innehållet på de konferenser som SBF arrangerar.

Utbildningsfrågor

Frågan om hur barnmorskeutbildningen ska se ut i framtiden har diskuterats mycket i förbundets utbildningsråd och även i förbundets styrelse. Förbundet har i samarbete med landets 13 högskolor uppvaktat utbildningsdepartementet i denna fråga. Förbundet bör aktivt under de kommande åren fortsatt engagera sig i denna fråga och stödja tillsättandet av en statlig utredare där alternativ som en femårig direktutbildning eller en förlängning av dagens 1,5 år till 2 års utbildning utreds.

Frågan om CPD (Continous Professional Development) blir allt mer aktuell inom EU. På vilket sätt denna tvingande fortbildning ska utformas för barnmorskor i vårt land är en fråga för barnmorskeförbundet som ska prioriteras de kommande två åren. I detta arbete går hand i hand med utvecklandet av kompetensstegen.